

мира. В этом смысле философия Т. Шевченко неисчерпаема. Новые, грядущие поколения будут находить в ней синтез народного и общечеловеческого опыта, как мы находим его в древних книгах, возраст которых измеряется тысячелетиями.

Шевченко писал: «История моей жизни составляет часть истории моей Родины». Он был настоящим патриотом, болел душой за свою Родину. Философия Т. Шевченко проста: жить Родиной, жить ради Родины и бороться за благополучную и свободную жизнь в ней. В центре его внимания находится, прежде всего человек, его богатый духовный мир, его свобода, счастье и судьба. Элементы материализма переплетаются с идеализмом, обращение к богу - с критикой религии. Шевченко сыграл огромную роль в развитии украинской и мировой литературы и искусства, в распространении революционно-демократической идеологии в Украине.

Творчество Т. Шевченко побуждало человека задуматься, пробуждало чувство долга, звало идти вперед и добиваться лучшего для своей страны. В своих произведениях поэт передавал свою боль, свои мысли, свои идеи, надеясь, что их услышат и прочувствуют его тревоги. К сожалению, поэт умер именно в тот год, когда было отменено крепостное право, ведь он так долго мечтал, чтобы народ ощутил себя свободным телом, свободным душой, имея право на полноценную жизнь.

Сегодня мы, вспоминая имя Тараса Шевченко, чтим и благодарим его за то, что привел нас к овеянной мечтой воле. Украина наяву, как в мечтах и творчестве великого Кобзаря – это, прежде всего свободолюбивый народ, героическая и душевная красота поборников воли.

ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКЕ І НАЦІОНАЛЬНЕ У ТВОРЧОСТІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Ярмак Т.В., канд. філос. наук, доцент ХНАДУ

Філософські погляди Т.Г. Шевченка є досить складними. У них елементи ідеалізму перекликаються з матеріалізмом, шанування бога переплітається з критикою релігії. Характерним, однак є те, що в центрі уваги перебуває насамперед людина, її духовний світ, проблеми людської долі, щастя й свободи. Тобто в центрі своїх філософських міркувань Шевченко ставить не чисту абстрактність, не логіко-гносеологічну проблематику, а насамперед людину, сенс її життя. Це дає право окреслити філософію Шевченка як антропоцентризм, оскільки в його світобаченні механіко-раціоналістичному сприйняттю світу протиставлений культ почуттів, любові, відчуття природи, релігійність переживань, ідеалізація минулого, що тісно переплітається з ідеями пробудження національної свідомості.

Гуманістичні ідеї розкріпачення людини, утвердження її гідності, інтерес до земних цінностей набувають специфічного звучання у творчості Т.Г. Шевченка. Ціннісні характеристики людини він розглядає через призму відношення «людина-нація». Цікавим є те, що у Шевченка поєднуються почуття належності «до руського народу» з відчуттям себе українцем, патріотом. А оскільки

національне стосується насамперед сфери почуттів, то у філософсько-світоглядному тлумаченні людини він акцентує увагу на емоційно-чуттєвих компонентах, а не раціональних. Саме чуттєво-емоційні образи душі і серця виступають у філософії Шевченка антитезами розуму і носіями вищих духовних цінностей.

Символічним є те, що для характеристики нації поет обирає людську постать "матір" або "стареньку матір". А сама людина у шевченковому баченні має національне обличчя. Людина є втіленням національного, людського й загальнолюдського. Тобто поет вбачає людське в національному і навпаки. «Всі оті люди, що живуть у поемі ("Наймичка") і котрим однаково спочувати мусить чи то поляк, чи німець, чи француз, вони українці, думають і чують по-українськи», – відзначає І. Франко [1,467].

Антропоцентризм Шевченка Д.Чижевський назвав "основною рисою цілої духовної постаті" поета, «провідним почуттям в цілій його творчості, основним патосом його життя... І природа, і історія, і культура – мистецтво, наука, релігія – усе має значення і цінність лише і виключно в залежності від цього загального і універсального вихідного пункту – від людини, її переживань, бажань, потреб, страждань» [2, 128].

Ідеї Тараса Григоровича Шевченка і сьогодні живлять патріотичне почуття українського народу, залишаючись еталоном ставлення до людини, нерозривності національного й загальнолюдського, пошанування національної і людської гідності.

Література

1. Франко І. "Наймичка" і Т. Шевченко : Зб. творів у 50 т. / І. Франко. — Т. 29. — К.: Наукова думка, 1981.
2. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні /Д. Чижевський.— Мюнхен: Український вільний університет, 1983.